

იზრუნველი ჯანსაღი გარემოზე!

დაბინძურებული გარემო საშიშროებას უქმნის ადამიანის ჯანმრთელობას. იმისათვის, რომ მომავალ თაობას შევუქმნათ ჯანსაღ გარემოში ცხოვრების პირობები:

- შემოუერთდით ყოველწლიურ მსოფლიო დასუფთავების კამპანიას;
- მოძებნე დაბინძურებული ტერიტორია პროექტის ვებ-გვერდზე განთავსებულ ინტერაქტიულ რუკაზე, გამოიჩინე ინიციატივა და დაასუფთავე ის;
- ერთად მოვახდინოთ საზოგადოების მობილიზება ნარჩენებთან დაკავშირებული პრობლემების გარშემო;
- გავზიარდოთ საზოგადოების ინფორმირებულობა მყარ საყოფაცხოვრებო ნარჩენებთან მიმართებაში;
- ხელი შევუწყოთ საზოგადოებაში სუფთა გარემოზე მოთხოვნილების გაჩენას;
- წარმოვაჩინოთ ნარჩენების რესურსებად გამოყენების შესაძლებლობა, რაც ხელს შეუწყობს ნარჩენების შემცირებას;
- ხელი შევუწყოთ მოსახლეობაში ნარჩენების სეპარაციის/დახარისხების უნარჩვევების გამომუშავებას;
- გავაცნობიეროთ უკონტროლო ნაგავსაყრელებიდან გამოწვეული გარემოს დაბინძურების საფრთხე და მისი ზემოქმედება ადამიანის ჯანმრთელობაზე.

შეუნარჩუნე შეილების ჯანსაღი გარემო და უზრუნველყოფა მათი მომავალი!

პროექტი „დავასუფთაოთ საქართველო – საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება და მისი ჩართვა მყარი საყოფაცხოვრებო ნარჩენების მართვის გაუმჯობესების პროცესში“ ხორციელდება არასამთავრობო ორგანიზაციების კონსორციუმის: საქართველოს ბუნების მკვლევართა კავშირი „ორქისი“-ს, კავშირი მდგრადი განვითარებისათვის „ეკოვიურენი“-ს და საქართველოს მწვანეთა მოძრაობა/დედამიწის მეგობრები - საქართველოს მიერ შვედეთის მთავრობის ფინანსური უზრუნველყოფით.

საქართველოს ბუნების მკვლევართა კავშირი „ორქისი“

სურთა გარემო – ჩვენი აღმისავალი!

დამატებითი ინფორმაციისთვის დაგვიკავშირდით:
საქართველოს ბუნების მკვლევართა კავშირი „ორქისი“
ქ. თბილისი, მარჯანიშვილის ქ. 6.
ტელ: +995 322 96 02 51
ელ-ფოსტა: orchisge@yahoo.com
ვებ-გვერდი: www.orkisi.ge; www.cleaup.ge

SWEDEN

რა სახის ნარჩენი გვხვდება კონტაინერში?

მოსახლეობის მიერ წარმოქმნილი საყოფა-ცხოვრებო ნარჩენები ძირითადად წარმოადგენს პლასტმასის ჭურჭლის, პოლიეთილენის პარკების, მეტალის საგნების, მინის ბოთლებისა და ქილების, ქალალდის, მუყაოსა და საკვების ნარჩენების ნარევს. თუმცა, აღნიშნული ნარჩენების გარდა, კონტეინერებში ხვდება სახიფათო ნარჩენებიც; მაგალითად, ენერგოდამზოგი ნათურები, აკუმულატორები, გატეხილი თერმომეტრები, ვადაგასული ნამლები ა.შ.

რომორ ვიქმნით?

ხშირად საყოფაცხოვრებო ნარჩენები განთავ-სებულია მიწის ზედაპირზე და წარმოადგენს გარემოს დაბინძურების წყაროს. მოსახლეობის დიდი ნაწილი ვერ აცნობიერებს როგორი რისკის შემცველია მყარი საყოფაცხოვრებო ნარჩენების დაყრა მდინარეების ნაპირებზე და ხევებში, საძოვრებისა თუ სახნავ-სათესი მიწების მიმდებარედ. უკონტროლოდ დაყრილი ნარჩენებისგან ბინძურდება გარემო ორგანული და არაორგანული დამაბინძურებელი ქიმიური ნივთიერებებით.

გარემოს დაგინდებულება და აღმიანის ჯამრთოლობა

კვლევების შედეგად დადგენილია, რომ ნიტრიტებით გარემოს დაბინძურება ინვეს ნერვული სისტემის და ლვიძლის დაავადებებს. ნიტრატებით დაბინძურებულ ტერიტორიებზე 10-ჯერ უფრო ხშირად ავადმყოფობენ სისხლის-ნარმოქმნელი ორგანოების (ჟლენთა, ლვიძლი) დაავადებებით, 9-ჯერ უფრო ხშირად ანემით, 6-ჯერ უფრო ხშირად კანის დაავადებებით, 5,5-ჯერ უფრო ხშირად თანდაყოლილი ანომალიებით და 4,5 ჯერ უფრო ხშირად სასუნთქი օრგანოების დაავადებებით, ვიდრე სუფთა გარემოში.

დაგინდებული ცელით გამოვივალი დაუვალებები:

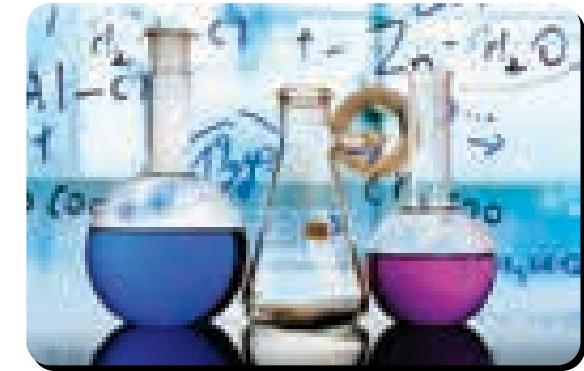
ქოლერა, ტიფი, კანის და თვალის ინფექციური დაავადებები, მალარია, დიზინტერია, ენტერიკოლიტი, გასტრიტი, ჰემორაგიული სიყვითლე, ენცეფალიტი, პოლიომიელიტი, ჰეპატიტი, სალმონელოზი და სხვა.

დაგინდებული ჰაერით გამოვივალი დაუვალებები:

ასთმა, ფილტვების ანთება და ფილტვის სხვა დაავადებები, ფილტვის კიბო, სხვადასხვა იმუნური და ალერგიული დაავადებები. ასევე, გულის სხვადასხვა დაავადებები, მათ შორის ინსულტი.

თავაზის დაგინდებას მიზანადა იცვალ:

ნიტრატების და ჰესტიციდების არასწორი და გადამეტებული მოხმარება. ეს ნივთიერებები ნეიროტოქსიკურობით, კანცეროგენულობით, იმუნოტოქსიკურობითა და ენდოკრინულ სისტემაზე ტოქსიკური ზემოქმედებით ხასიათდებიან და ბუნებაში ხანგრძლივი დაგროვების ეფექტით გამოირჩევიან.

რა კათადება

საქართველოს ბუნების მკვლევართა კავშირის „ორქისი“-ს მიერ, პროექტის „დავასუფთაოთ საქართველო - საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება და მისი ჩართვა მყარი საყოფაცხოვრებო ნარჩენების მართვის გაუმჯობესების პროცესში“ ფარგლებში, არაკონტროლირებადი ნაგავსაყრელებისაგან გამოწვეული საფრთხის და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მათი უარყოფითი ზემოქმედების შესაფასებლად, მათი მიმდებარე ტერიტორიებიდან ხორციელდება საანალიზო ნიმუშების (წყალი, ნიადაგი, ჰაერი) აღება და ლაბორატორიულ პირობებში მათი ქიმიური და მიკრობიოლოგიური ანალიზი (ეშერიხია კოლი, ტოტალური კოლიფორმები). ამასთანავე, ადგილზე განისაზღვრება მათი ფიზიკურ-ქიმიური მაჩვენებლები. ქიმიური და მიკრობიოლოგიური ანალიზები ტარდება შემდეგი თანამედროვე მეთოდებით: იონ-სელექციური ქრომატოგრაფია, ატომურ-აბსორბციული სპექტრომეტრია, მემბრანულ-ფილტრაციული მეთოდი და სხვა. ჩატარებული კვლევის შედეგები გამოქვეყნდება და მიენოდება ყველა დაინტერესებულ მხარეს, რათა გააცნობიერონ დაბინძურებული ტერიტორიებით გამოწვეული საფრთხეები.